



BIULETYN

KOŁA MIŁOŚNIKÓW DZIEJÓW GRUDZIĄDZA

KLUB „CENTRUM” SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ



R. VIII: 2010

Nr 21 (250)

Data odczytu: 16.6.2010

Data wydania: 16.6.2010

810. spotkanie

Henryk Stopikowski

20 lat Małej Galerii Ekslibrisu w Klubie „Centrum” Spółdzielni Mieszkaniowej.

Popularyzacja ekslibrisu w Grudziądzu

W życiu kulturalnym Grudziądza ekslibris jako obiekt kolekcjonerski pojawił się na początku lat osiemdziesiątych, dzięki zainteresowaniu kilku entuzjastów tego znaku graficznego, którego podstawowym przeznaczeniem jest umieszczenie w książce. Wynika z potrzeby oznaczenia właściciela książki. Te małe artystyczne grafiki określają jednak w sposób symboliczny charakter i zamiłowanie właściciela księgozbioru. Obecnie największą rolę pełnią jako przedmiot kolekcjonerstwa i równocześnie przedmiot organizowania ciekawych wystaw o charakterze lokalnym, krajowym i międzynarodowym.

W Grudziądzu takim motorem napędowym zainteresowanie kilku członków PTTK i Koła Miłośników Dziejów Grudziądza było zorganizowanie w 1989 r. I Międzynarodowej Wystawy w Klubie Międzynarodowej Prasy i Książki w Rynku, pod tytułem „Architektura w ekslibrisie”. Wzięło w niej udział 9 grafików (w tym trzech z zagranicy) oraz 7 polskich kolekcjonerów (w tym 1 z Grudziądza).

Dalej potoczyło się lawinowo i różnego rodzaju wydawnictwa, mini kolekcje oraz mini galerie.

W dużych nakładach wydano ekslibrisy z architektura Grudziądza. W 1992 r. wydano broszurę „Who`s who w ekslibrisie, gdzie udało się opisać 35 osób, które posiadają własny znak książki i to wykonany przez artystę grafika polskiego lub zagranicznego, poznanego właśnie w związku z organizowanym, co dwa lata przeze mnie międzynarodowymi imprezami pod nazwą Biennale Ekslibrisu w Grudziądzu. Odbyło się ich pięć – wszystkie tytułem związane z architekturą.

W tym czasie powstaje również Mała Galeria Ekslibrisu przy Klubie „Centrum”. Spółdzielni Mieszkaniowej w Grudziądzu. Pierwszą wystawą w tej galerii były prace Klemensa Raczka z Poznania, wystawiane od 19 lutego do 20 marca 1990 r.



Widok ogólny wystawy w Klubie „Centrum”



Od tego okresu wystawy zmieniane były średnio, co 2 miesiące, z wyjątkiem okresów urlopowych. Wszystkie wystawy dotyczyły głównie poszczególnych twórców oraz grupy twórców na określony temat np. „Architektura Grudziądza”, „Kot w ekslibrisie”, „Kobieta puchu marny” itp.

Łącznie było do tej pory 90 wystaw. Wszystkie pochodziły z moich zbiorów, jedynie dwie pochodziły od innych kolekcjonerów, jeden kolegi Gębczyka z Gliwic a druga wspólnego naszego kolegi Stanisława Poręby, który pokazał ekslibrisy przez siebie opracowane na temat „Kot w ekslibrisie”. 20 wystaw posiadało mini katalogi zawierające krótkie informacje o autorze (lub autorach) oraz kilka reprodukcji jego prac. Ostatnią, 90-tą wystawą są ekslibrisy twórców litewskich. Jest to jedna z 28 wystaw zbiorowych, prezentujących prace twórców danego państwa, które w moim zbiorze posiadam w niewielkiej ilości, warte są pokazania, a nie wystarczają na indywidualną wystawę. Były to ekslibrisy czeskie, duńskie, niemieckie, estońskie, kazachskie i litewskie. Galeria istnieje i prowadzi swoją działalność już 20 lat, mimo zmiany kierownictwa Klubu i zmiany pomieszczenia, w którym jest prezentowana. Z tym jednak, że dość często musi ustępować wytwórcom o innej tematyce. Co do ilości wystaw dogania ją mała galeria ekslibrisu w Zespole Szkół Ekonomicznych przy ul. Konarskiego, gdzie systematyczne wystawy osiągnęły już liczbę 85, mimo, że galeria ta powstała we wrześniu 1996 r., czyli liczy dopiero 14 lat.

Do popularyzacji znaku książki przyczyniły się również prelekcje, które prowadzę w wielu szkołach, głównie na tak zwanych lekcjach bibliotecznych, gdzie młodzież nie tylko poznaje przeznaczenie ekslibrisów, ich rodzaje i techniki wykonania. Na tych prelekcjach rozdałem już tysiące ekslibrisów posiadanych w dużej ilości. Efektem tych prelekcji, inicjatywy nauczycieli plastyki i bibliotekoznawstwa coraz częściej są organizowane konkursy na ekslibrisy biblioteki szkolnej, są to biblioteki Zespołu Szkół Mechanicznych, Zespołu Szkół Ekonomicznych, szkoły podstawowe, Gimnazjum nr 7, Filia Nr 13 Biblioteki Miejskiej, Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2 i 3. W Zespole Szkół Mechanicznych konkurs odbywał się raz w każdym roku i ozdabia się wszystkie książki nowo nabyte w tym roku znakiem wykonanym przez ucznia.

Rozwinęła się też sieć małych galerii ekslibrisu, {obiekty } funkcjonują oprócz omawianej przy Klubie „Centrum”, przy Zespole Szkół Ekonomicznych przy ul. Konarskiego, Gimnazjum nr 7 przy ul. Mikołaja z Ryńska od 2002 r. (24 wystaw), Filia nr 13 Biblioteki Miejskiej od 2008 r. (9 wystaw), Szkole Podstawowej nr 5 przy ul. Sienkiewicza od 2008 r. (3 wystawy), Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 3 przy ul. Kasprzaka od 1999 r. (36 wystaw), Zespole Szkół Mechanicznych przy ul. Hallera od 2008 r. (6 wystaw), Zespole Szkół Gastronomiczno-Odzieżowych przy ul. Curie-Skłodowskiej od 2004 r. (6 wystaw) i Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2 przy ul. Sobieskiego od 2007 r. (9 wystaw). Większość tych szkół ma swoje strony internetowe, gdzie również prezentują obiekty z tych galerii.

Dość często prezentują moje zbiory ekslibrisowe większe galerie jak Biblioteka Miejska (8 wystaw), NOT (1 wystawa), Bursa Szkolna przy ul. Hallera (12 wystaw) oraz Bursa „Caritas” przy ul. Chełmińskiej (3 wystawy).

Dopełnieniem popularyzacji ekslibrisu w Grudziądzu są prace studentów naszego miasta. Pierwszą była Mariola Zygmunt w pracy magisterskiej pod tytułem „Ekslibrisy

w zbiorach kolekcjonerów grudziądzkich (1993 rok), gdzie omówiła moją kolekcję i niektóre mniesz jak zbiory Biblioteki Miejskiej i rolę upowszechniającą ekslibris i Małą Galerię Ekslibrisu przy Klubie „Centrum”. Wykazała również, że 16 instytucji posiada własny ekslibris oraz 54 osoby prywatne posiadają własne ekslibrisy. Aktualnie stan ten jest większy, co najmniej o 10 osób.

Kolejną była Małgorzata Szablica, która szczegółowo opisała moją kolekcję w pracy licencjackiej w 2004 r., pod tytułem „Grudziądzka kolekcja ekslibrisu Henryka Stopikowskiego”, oraz w roku 2007 opisała w pracy magisterskiej pt. „Popularyzacja ekslibrisu na terenie Grudziądza”, o której mamy mówić na dzisiejszym spotkaniu.

Oczywiście na popularyzację grudziądzkiej działalności ekslibrisowej mają też wystawy, które miałem w Kazachstanie, Niemczech oraz w takich miastach polskich jak: Warszawa, Kraków, Lublin, Gliwice, Toruń, Łasin i Świecie.

(L.B.S.)

Redakcja: Tadeusz Rauchfleisz, KMDG. Logo KMDG wykonał Grzegorz Rygielski.

Ex libris T. H. Stopikowskich wykonał Wasilij Leonienko